

Wilhelm, by der gratiën Godts Prince van Oraengiën, grave *Instructie*
 van Nasfau, van Catzenellenboghén, van Vianden, van Dietz, *voor de Gecom-*
 van Bueren, van Leerdlam etc., heere ende baron van Breda, *mitteerde Ra-*
 van Diest, van Grimbergen, van Arlay, van Nozeroy etc., *den van de Sta-*
ten van Zeelant.
 erffborchgrave van Antwerpen ende van Befançon, gouverneur
 ende capiteyn over Brabandt, Hollandt, Zeelandt, Westvrieslandt
 ende Utrecht, lieutenant-generael van den dorluchtighen prince
 Matthias, by der gratiën Godts Eertshertoghe van Oostenrijck,
 hertoghe van Bourgogniën etc., stadthouder, gouverneur ende
 capiteyn-generael voor zyne Co. Mat. van de Nederlanden van
 herwaertsovere: Alfoo die Staten-Generael 's landts ende graef-
 felicheyt van Zeelandt alsnu door de genaede Gods in hunne
 volcomen leden vereenicht wesende, om ten minsten coste te
 dirigeren ende voorderen die dagelicxe voorvallende 's landts af-
 fairen, midtsgaders om tvoorscreven landt te brenghen in zynen
 oude gerechticheden, vryheden ende preëminentien, ende van ge-
 lijcken om eenen yegelicken te conserveren in goede ruste, vrede
 ende eendrachticheyt, tot elcx contentement, binnen hunnen pro-
 vinciën noodich bevonden hebben, ten voorscreven fyne te com-
 mitteren goede, bequame ende gequalificeerden perfoonen, om
 te reprofenteren den Raedt van de Staten van Zeelandt, ende
 denselven te geven pertinente instructie, naer uuytwysen diewelcke
 zyluyden hun souden hebben te reguleren: Soo eest, dat wy,
 naer vele ende diversche communicatiën ende deliberatiën metten
 voorscreven Staten hierop gehouden ende genomen, gefamender-
 handt daertoe geconcipeert, geresolveert ende gesloten hebben
 dese naervolgende ordonnantie ende instructie.

I.

Ierst om vanweghen den grave van Bueren, als Ierfte Edele
 van Zeelant, in desen Raede versien ende zijn recht ende preë-
 minentiën bewaert te werden, foo sal jonckheer Arent van Dorp
 aldaer mogen compareren, als hem believen sal, oft fulcken andere
 als wy vanweghen als vooren daertoe zullen willen committeren,
 tzy by brieven van credentiën off andere expresse commissie.
 Ende oft zulcx gebuerde, dat noch die voorscreven Van Dorp,
 noch andere van Onsentwegen aldaer en compareerde, fullen
 evenwel dandere van den collegie van desen Raede moghen
 voortsvaren ende tgemeen beste van den lande tfamen voorderen,
 ende fullen hunne resolutiën stadt grypen.

II.

Ende alzooy tot het stellen ende maecken van desen Raide de
 vijff goede steden van Zeelandt, uuytgefunderd die stadt van Rey-
 merswale, alsnu geheel verbrant ende desolaet — Godt betert —
 midtsgaders

midts gaders Vlisfinghen ende Vere gejoint hadden die denominatie van twee gequalificeerde perfoonen uuyt elcken van hunlieden, om by Ons daarvan eenen gecoren ende gestelt te worden in desen voorscreven Raede, soo eest, dat wy — alvooren continuërende die Gecommitteerde vanwegen Middelburch, Vlisfinghen ende Vere, namentlick Marcus de la Palma, Mr. Pieter de Rijcke ende Jacop Campe — tot hun gecoren ende gecomitteert hebben, kiesen ende committeren midts desen: vanwegen die van Ziericzee Yeman Claeys Yemansfen, vanweghen der Goes Nicolaes Blancx, docteur in den rechten, vanwegen der Tholen Mr. Everaert Janszoon van Couwerven. Welcke perfoonen gehouden fullen sijn, continuëlick ende personnelick tot Middelburch te resideren, uuytgefundert Jacob Campe, denwelcken zyne Excellencie daeraff dispenseert ende geëxcuseert wil gehouden hebben om merckelicke redenen.

III.

Ende sal tvoorscreven collegie genoempt worden tCollegie van den Gecommitteerde Raiden van Staten 's landts van Zeelandt.

III.

Neffens de voorscreven Gecommitteerde Raeden zullen mede schuldich sijn te compareren die Gedeputeerde van de Staten van Hollandt, nu zijnde ofte namaels wefende, op alle vergaderyngen, communicatiën ende besoignen; ende fullen de voorscreven Gedeputeerde van Hollandt neffens de voorscreven Gecommitteerde Raiden kennisse, dispositie ende decisie conjonctelick hebben, al volghende de instructie van der Unie, ende zullen lest hunne opinie zeggen.

V.

Den dienst van de Gecommitteerde Raiden sal innegaen date deser, ende sal cesferen alsdan den voorgaende Raedt. Ende sal elck van de voorscreven Gecommitteerde Raiden ende de Gedeputeerde van Hollandt hebben 's daechs twee guldens van twintich stuyvers tstück, ende fullen daervooren gehouden sijn tweemaal 's daechs te vergaderen, te weten drie uren des voorennoens ende drie uren des achternnoens, om in saecken theuren kennisse staende te besoigneren, zonder eenich ander oft voordel loon oft auditiegelt te mogen genyeten oft exigieren.

VI.

Die voorscreven Gecommitteerde Raiden zullen theuren dienste hebben

hebben Mr. Christoffel Roels als pensionaris van de Staten van Zeelant, ende Mr. Cornelis Taymon als secretaris van de voorscreven Staten, die elck met twee Carolus guldenen 's daechs respective getraceert fullen worden, daervoren sy ten dienste staen fullen, soowel van de Gecommitteerde Raeden van Staten als van de Staten zelffs, ende denselven, midtsgaders partyen, leveren van als copiën, naer uuytwyfen der instructie daeraff gemaect oft noch te maecten, welcken volgende zyluyden hun fullen moeten reguleren.

VII.

Sullen alle eedt doen van ghetrouw ende secreet te syne, ende elcx van alle bejegentheden ende occurrentiën van importantiën goede correspondentie houden metten collegiën, daer zylieden aff genomineert zijn, ende van faecken, die eenige nyeuwicheyt off belastinghe met haer bringhen, gehouden wesen die Staten te bescryven.

VIII.

Ende opdat de Staten eenmaal tot kennisse mogen commen van den staet van denselven lande, ende met eenen zeeckeren voet ordre stellen tot de betalinge van de schulden, daer zylieden inne verlopen zijn, soo zullen de voorscreven Gecommitteerde Raiden, ten iersten ende sonder eenich uuytstel, alle particuliere ende oock generale rentmeesters, ofte die eenighen handel van 's landts oft der Gemeener Saecten penningen gehad hebben tot datum van desen, oft voortaan fullen hebben, ende generalick alle diegene, die ten gefegghe van de Staten staen off behooren te staen, doen voor heurlieder reekenen ende verandtwoorden van hunnen handel, met ghemoede oft by reelen bedwange. Welcke rentmeesters ende andere gehouden fullen sijn, veerthien daegen te vooren over te gheven hunne reekeninghen, eer men daerop sal befoigneren, om gevifiteert te mogen worden. Jegens welcke de voorscreven Gecommitteerde Raiden worden geauthoriseert, in cas van refuz, weygeringhe oft vertreck, rigoreuse provisiën ende executoriën uuyt te geven, met clausule nyetjegenstaande oppositie off appellatie ter materiën dienende ende effect van dien, ende fullen voorts order stellen op de pensioenen, tractementen, renten ende andere lasten van den lande, naer den noodt ende gelegentheyte der zaecken.

IX.

Sullen voorts die Gecommitteerde Raiden kennisse, judicature ende dispositie hebben in faecken raeckende des Conincx pennin-
ghen,

ghen, procederende van syne domeynen in Zeelandt, midtsgaders in faecken van der admiraliteyt, ofte questien, die tuschen den tollenaers ter eender ende die schippers ende coopluysden ter andere zyden fullen mogen vallen ter causen van den thol.

X.

Ende om in desen alle oorfaecke te benemen van procesen ende questien, zullen de voorscreven Gecommitteerde Raiden die ordonnantie van den thol revideren ende corrigeren, om te doen printen metter instructie daertoe dienende.

XI.

Sullen van gelijcken oock kennisse, judicature ende dispositie hebben van den questien, spruytende ter causen van den licenten, convoyen, lastgelden ende diergelijcke faecken. Behoudens indyen die van Middelborch oft eenige andere steden van Zeelandt hebben contrarie recht oft privilegiën, fullen tselve mogen verthoonen, om daerop geleth ende gedisponeert te worden, zoo behooren sal.

XII.

Nopende voorts die questien, spruytende uuyte imposten ende andere middelen, die Gemeene Saecke oft die Generale Staten van Zeelandt raeckende, sal daervan die ierste kennisse ende judicature staen ter plaetsen, daer die verpachtinge geschiet, of onder trefort van denwelcken den ontfanck ende collectatie gedaen werdt, nyettegenstaende die pachters oft haere borghen elders woonen. Welcke vonnissen staen fullen ter parater executie, nyettegenstaende oppositie oft appellatie, blyvende nyettemin die voorscreven Staten ende heure Gecommitteerde Raeden in hun geheel op de interpretatie van hunne ordonnantie, commissien ende instructien of diergelijcke hunne acten, dewelcke by den steden fullen moeten achtervolcht worden, om diversiteyt van interpretatiën ende vonnissen te schouwen.

XIII.

Van de voorscreven subalterne jugen sal mogen geappelleert worden ter causen als boven aen de voorscreven Gecommitteerde Raiden, ende sal die faecke ierst worden bedyngt voor de commissarisfen van der rolle, uuyt desen Gecommitteerde Raede daertoe gestelt oft te stellene, midts namptiferende voor de pene van fol appel twintich guldens; voor dewelcke oock alle faecken, die originelijck staen ter kennisse ende judicature van desen Raide, ende judiciële proceduere requireren als boven gefeyt is, zullen

zullen in de eerste instantie beleyt ende gedefinieert worden. Ende sal van den voorscreven commissarisfen revisie verfocht worden aen tgeheel collegie in faecken voor subalterne bancken eens be- dyngt. Ende in faecken, die ter eerster instantie voor de com- misarisfen beleyt fullen worden, sal men mogen appeleren aen den voorscreven Raide, midts namptiferende oock de voorscreven pene van sol appel. Ende fullen alle die vonnissen ende judiciële acten ofte andere van de voorscreven Gecommitteerde Raiden uuytgegeven worden ter ordonnantie van den voorscreven Raide op syne Mats. naem ende onder synen zegele als grave van Zee- landt, oft van Ons, oft van de voornoemde Staten, naer gelegent- heyt der faecken.

XIII.

Den voorscreven Raedt zal vacantie genyeten de geheele Oost- maent, midtsgaders veerthien daghen innegaende tot Kersmisse, ende andere veerthien daegen innegaende Sondaechs vóór Paes- schen. Dies en fullen de voorscreven Gecommitteerde Raiden, pensionaris ende secretaris hem nyet moghen absenteren zonder advijs ende consent van den collegie van den Raide ende van de steden, daeraff zy gecommiteert zijn. Welverstaende dat de voorscreven Gecommitteerde Raiden fullen nyetjegenstaende de vacantiën gehouden wesen te vergaderen, als des van noode wesen sal. Ende soo wie sonder 't voorscreven advijs ende con- sent uuyten voorscreven Raide absent blijft, denselven sal voor elcken dach twee gulden van zyne gaigiën gecort worden, hier- uuyt bescheyden ziekte ende de voorscreven vacantie, als het nyet en is van noode te vergaderen.

XV.

Ende om de rechtvaerdicheyt van de non-comparanten te weten, zullen die secretaris ende pensionaris op hunnen eedt van elcx comparitie pertinente notule ende register houden.

XVI.

Als yemandt by ordonnantie van tcollegie in commissie rey- sen zal, soo sal denselven hebben voor zynen persoon drye gul- dens 's daechs boven sijn schipvracht ende wagenhuere, ende rey- sende met eenen knecht sal hebben vier gulden 's daechs, ende soolanghe als alfulcke die drye of vier guldens 's daechs genyeten, zoo zullen die twee guldens 's daechs voor ordinaris traictement cesferen ende stillestaen.

XVII.

XVII.

Die voorscreven Gecommitteerde Raiden fullen pertinent register doen houden by hunnen pensjonaris oft secretaris van alle 's landts ende der Gemeene Saecten in- ende uuytschulden, daerby men tallen tyden des lants staet sal moghen weten. Ende en fullen geen ordonnantiën van betaling stat grypen ende deughdelick gehouden werden, om die den rentmeesters oft andere officiers, die comptabel sijn oft fullen sijn, in reeckeninge te pasferen, dan die geteekent fullen sijn ten minsten by den Eersten Edelen met twee eylanden, oft by gebreecke van Ierste Edele, by drye eylanden. Ende sal den voorscreven rentmeesters oft anderen officiers genoeg sijn tot hunder ontlastyng, opdat zyluyden nyet altoos en twyfen, welcke ordonnantiën deuchdelijck zijn oft nyet, dat boven drye teekeninghen die ordonnantie, daerop zyluyden betalinge doen fullen, geverifieert ende geteekent fullen wesen by den voorscreven pensjonaris oft secretaris, waerop zyluyden gehouden zullen sijn betalinge te doen. Ende fullen daerom de voorscreven pensjonaris ende secretaris oock gehouden wesen, voortaan alle ordonnantiën, eer die uuytgegeven fullen worden, op te teekenen ende registreren, ende daernaer te onderteekenen met notule van registratie, zonder welcke notule van registratie by den voorscreven secretaris of pensjonaris oock geen rentmeesters pertinente ende deughdelicke betalinge en fullen connen gheven.

XVIII.

Den Gouverneur zal nyet alleen acces ende toeganck hebben tot het voorscreven collegie, zoo dycwylen alst hem believen zal yet te proponeren, oft van 't collegie daertoe geroepen wesende, in saecken van oorloge oft den last zijns gouvernementes raeckende, oft daarvan hem consent oft advijs van de voorscreven Gecommitteerde Raeden van noode wesen sal, maer oock alsdan in het voorscreven collegie presideren ende een yegelicx opinie ende advijs affvragen, ende colligeren die meeste opiniën ende voor ofte beneffens de voorscreven Gecommitteerde Raiden zijn opinie mede hebben te zegghen.

XXIX.

Den treforier-generael zal oock inganck hebben int collegie van desen Gecommitteerden Raide, ende present moeten zijn ter redditie van der reeckeninge der oorloghe oft der Gemeene Saecke belangende, om aen te dienen, wes hem dieshalven gebreect, al by forme van advertisfemente ende voirder nyet, commende tallen tyden gefurniert van eenen staet sommier van den lande, zoo van tgene datter ontfangen is ende noch te ontfanghen

fanghen staet, als van tgene men de krijchslieden te watere ende te lande schuldich is, ende wes men denselven sal behooren te betaelen, om hem daernacr te reguleren.

XX.

Die voorscreven Gecommitteerde Raiden worden geauthoriseert om te mogen maecten ende gheven ordonnantiën, commissiën ende instructiën voor den pensionaris ende secretaris, midtsgaders van hunne clercken, insgelijcks voor den huysfiers, camerboden ende gefwooren boden, zoo tot dienste van parthyen als van de Staten, midtsgaders op alle der voorscreven Staten rentmeesters ende andere den Staten subject, ende dependentiën van dien, oft daeraff die Staten die administratie ende kennise hebben, al met advyse van een yegelicx collegie.

XXI.

- Die collatie van diensten ende offitiën, den Staten ende gemeene middelen aengaende oft andersins den Staten raeckende, zullen staen respectivelick soowel ter dispositie van dese Gecommitteerde Raiden als van den Staten, om den dienst ende proffijt van den lande nyet te verachten, blyvende nyetemin alle hooftoffitiën tonser collatie ende dispositie als voor date van desen.

XXII.

Die voorscreven Gecommitteerde Raiden ende Gedeputeerde van Hollandt zullen alle de voorscreven saecken beslichten met de meeste voyfen oft stemmen van de comparanten, al sonder prejudicie ende onvermindert nochtans dat men in de vergaderyng van de Generale Staten 's landts van Zeelandt met drye leden ende voyfen naer ouder gewoonte zal blyven procederen. Ende in de vergaderyng van den Staten zullen de Gecommitteerde Raiden elcx hen voughen by hun collegie, daervan zyluyden gecommiteert sijn, ende foolanghe die dachvaert van den Staten duert, gefuspendeert sijn van hunne autoriteyt; ende fullen alsdan alle saecken by den Staten selfs gehandelt ende gefloten ende op der Staten naem uuytgegeven worden.

XXIII.

Die voorscreven Gecommitteerde Raiden fullen alle de voorscreven befoignen ende depeschen, zegel van den Staten requirerende, zegelen metter Staten zeghel daertoe gemaect, wefende die waepen van Zeelandt met het opschrift rontsomme: *Sigill. ad causas*

causas ordin. Zelandie 1578. Welcken zegel midts desen daertoe geauthoriseert wordt, zonder dat zylieden eenige verbanbrieven oft obligatiën zullen mogen zeghelen oft expedieren, op pene van nulliteyt, doende alfulcke brieven ende acten van verbande zegelen naer ouder manieren by elck van de Staten ende steden van Zeelandt.

XXIII.

Van defer ordonnantie, instructie ende reglement zal elck collegie van de steden, midtsgaders Vlisfingen ende Vere, hebben elck een authentijcke copie onder de handt van den secretaris oft pensionaris van desen Gecommitteerden Raidt, om hun daernaer te reguleren ende de voorscreven hunne Gecommitteerde Raeden ende andere hunne officieren daernaer te beëden, denwelcken gegeven sal worden zulcken credijt ende gelove als dese jegenwoordige.

XXV.

Voorts opdat oock trecht van den grave van Bueren als Ierste Edele van Zeelandt bewaert mach worden in de vergaderynge van de Generale Staten van Zeelandt, soo sal men neffens de steden ende andere leden van de voorscreven Staten, alst noot is, bescreven den voorscreven joncheer Arent van Dorp als gecommitteerde vanwegen den voorscreven Grave, hem sommierlick notifficerende de punten, die in de dachvaert sullen staen te verhandelen, om dieselve ons te communiceren. Ende als denselven Van Dorp nyet ledich en is om in soodanige vergaderynge te compareren, soo sal denghenen, die Wy vanwegen als boven zeynden zullen met brieven van credentie oft andere expresse commissie, by den voorscreven Staten geaccepteert ende gerecognosceert moeten worden.

XXVI.

Ordonnerende wel expresfelijk, dat die steden van Zeelandt nyet en sullen voortaan mogen committeren om van haerentweghen te compareren in de vergaderynge van de Staten, noch tot desen Gecommitteerde Raiden nomineren, eenige Mats. officieren of bailliuwen.

XXVII.

Reserverende voorts, naer voorgaende deliberatiën metten voorscreven Staten, het meerderen, minderen oft veranderen van desen t'Onswaerts, zonder prejuditie van yemants privilegiën oft gerechticheyt,

rechticheyt, onvermindert oock de Unie, Pacificatie van Gendt ende satisfactie van eenige steden, alles by provisie ende tot wederroepens toe. Aldus gedaen tot Antwerpen, onder Onse handt ende zegel in forme van placcate hierop gedruckt, den 22^{en} dach May int jaer 1578. Onderteeckent: Guillaume de Nasfau. Ende bet neder gescreven: By bevele van zijnder Excellencie onderteeckent: Bruninck. Ende was dese gezegelt met eenen zegel van rooden wasse daerop gedruckt, met eenen dubbelen steert van zyde, araigne, blanche et bleu.